

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.650 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 3.020. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνεται 1-2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

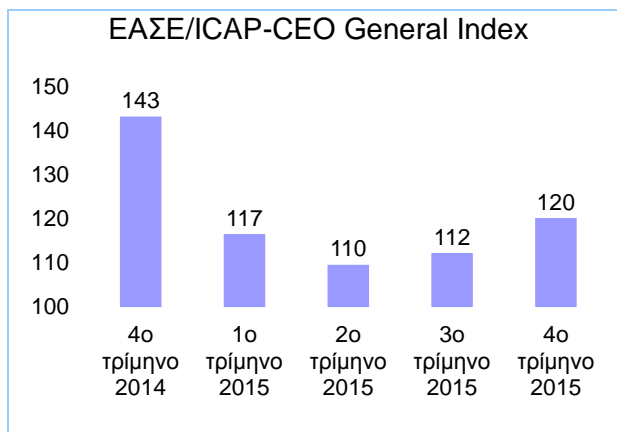
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 3^ο τρίμηνο του 2015 το ΑΕΠ των 19 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε κατά 0,3% και των 28 χωρών μελών της Ε.Ε κατά 0,4% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 3^ο τρίμηνο του 2014 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση +1,6% στην ευρωζώνη και κατά +1,9% στην ΕΕ(28). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο του 2015 (έναντι του 3^{ου} τριμήνου 2014) διαμορφώθηκε σε +2,2%. Η υψηλότερη ανάπτυξη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Μάλτα (5,6%) και ακολούθησαν Τσεχία (4,5%), Σουηδία (3,9%), Πολωνία (3,7%), Ρουμανία και Σλοβακία (3,6%), Ισπανία (3,4%), Λετονία (3,3%), Βουλγαρία (2,9%), Κροατία (2,7%), Ουγγαρία και Μ. Βρετανία (2,3%), Κύπρος (2,2%), (2,6%), Σλοβενία (2,1%), Ολλανδία (1,9%). Ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε (-1,1%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Δ.Ν.Τ στις χώρες της ευρωζώνης για το 2016 προβλέπεται ανάπτυξη (+1,6%). Για την Ελλάδα οι προβλέψεις για το έτος 2016 διαμορφώνονται σε (-1,3%)³. Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁴ για την ευρωζώνη σημείωσε άνοδο από (+0,34) τον Σεπτέμβριο του 2015 σε (+0,41) τον Δεκέμβριο του 2015.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Δεκέμβριο του 2015.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το τελευταίο τρίμηνο του 2015 σημείωσε νέα άνοδο και διαμορφώθηκε στις 120 μονάδες. Η εξέλιξη του δείκτη αποτυπώνει την συγκρατημένη αισιοδοξία των ανώτατων στελεχών για την πορεία της οικονομίας και των σημαντικών θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν στα πλαίσια της εφαρμογής του τρίτου προγράμματος μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκε με τους δανειστές. Παράλληλα αναγνωρίζονται οι κίνδυνοι από την καθυστέρηση στην εφαρμογή του προγράμματος που παρατείνουν την περίοδο ύφεσης.

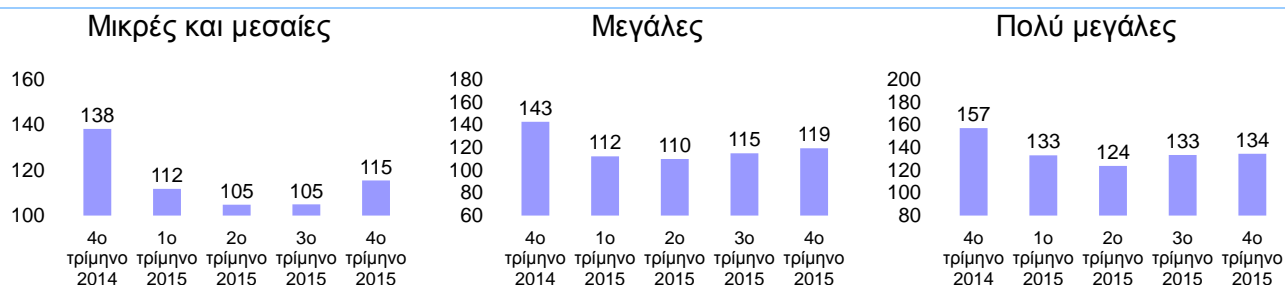
² Eurostat, newsrelease euroindicators, 8 December 2015.

³ IMF, World Economic Outlook, October 2015. Οι προβλέψεις για την Ελλάδα είναι βασισμένες σε στοιχεία διαθέσιμα ως τις 12 Αυγούστου 2015.

⁴ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, December 2015.

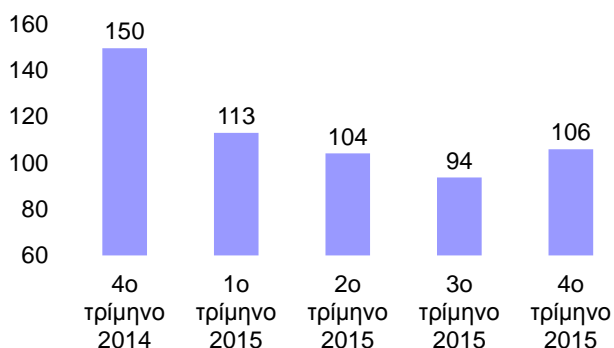
Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους δείχνει ανοδική πορεία του δείκτη σε όλα τα μεγέθη των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ο δείκτης σημείωσε μεγαλύτερη αύξηση έναντι των μεγάλων και πολύ μεγάλων.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

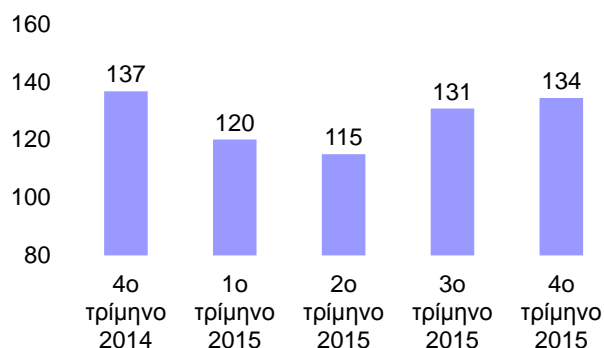

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε άνοδο και διαμορφώθηκε στις 106 μονάδες έναντι 94 το προηγούμενο τρίμηνο. Ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) κινήθηκε ανοδικά στις 134 μονάδες έναντι 131 μονάδων του προηγούμενου τριμήνου.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index

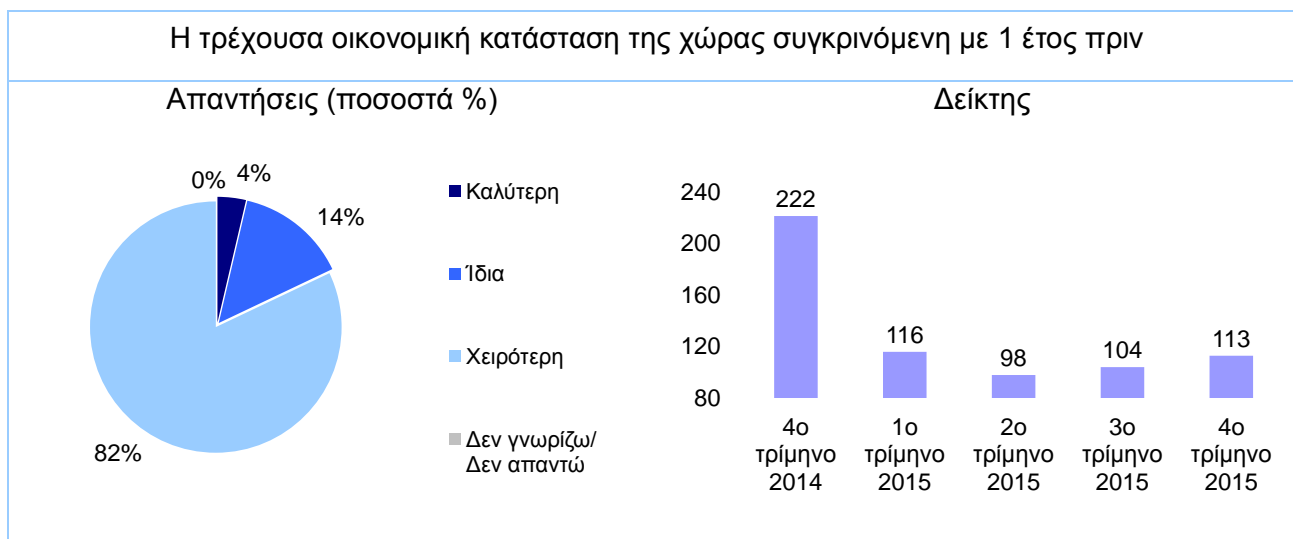

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

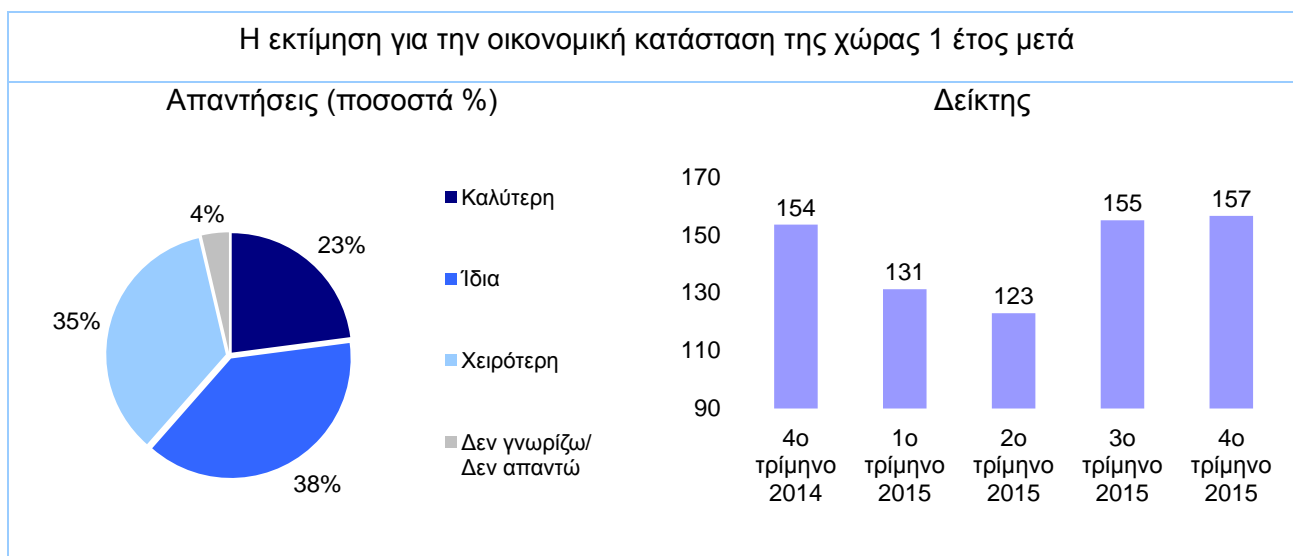

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Δεκεμβρίου 2015

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας σημείωσε άνοδο και διαμορφώθηκε στις 113 μονάδες έναντι 104 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας επιδεινώθηκε, μειώθηκε σε 82% έναντι 90% το προηγούμενο τρίμηνο.

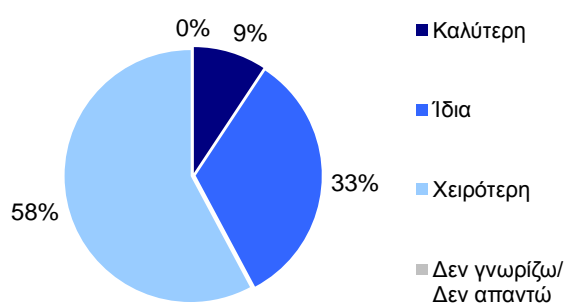
Ο δείκτης οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά σημείωσε μικρή άνοδο στις 157 μονάδες έναντι 155 του προηγούμενου τριμήνου. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος σημείωσε οριακή άνοδο σε 23% (έναντι 22% το προηγούμενο τρίμηνο).

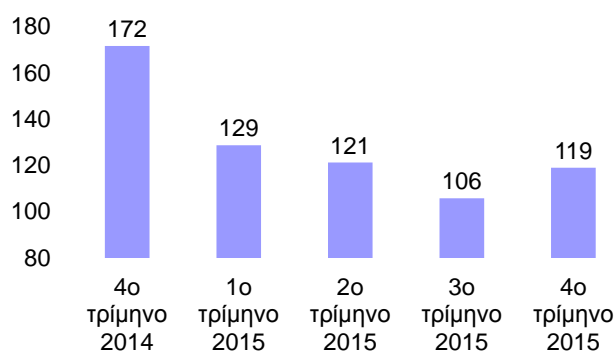
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε αύξηση μετά από τρία τρίμηνα πτωτικής πορείας και διαμορφώθηκε στις 119 μονάδες έναντι 106 το προηγούμενο τρίμηνο. Αυξήθηκε σε 9% (έναντι 6% το προηγούμενο τρίμηνο) το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

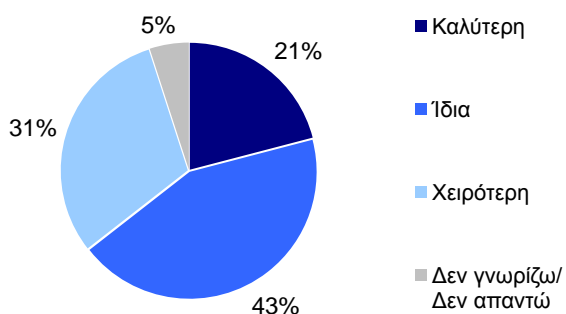
Δείκτης

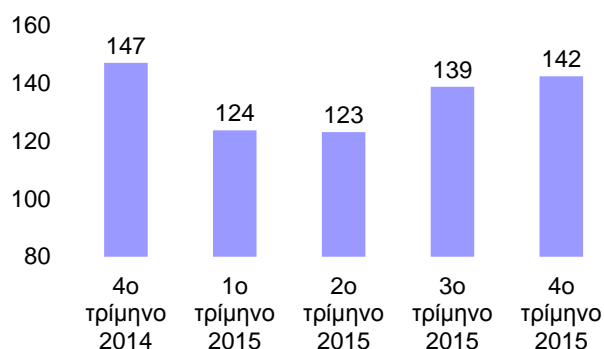
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σημείωσε νέα άνοδο στις 142 μονάδες έναντι 139 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή διαμορφώθηκε σε 21%, ποσοστό που αυξάνεται σε 24% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

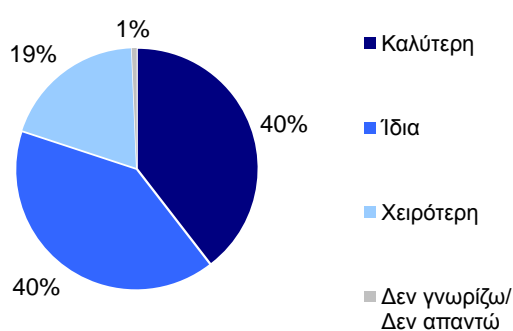
Δείκτης

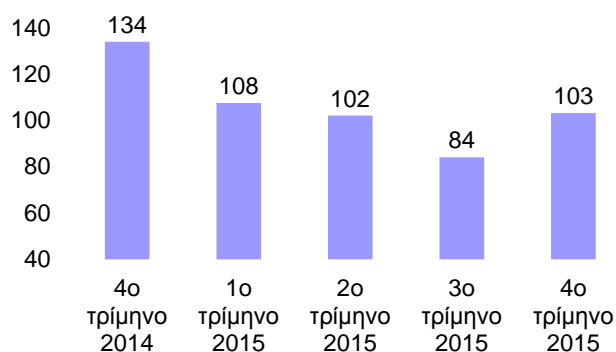
Ανακόπηκε η πτωτική πορεία του δείκτη τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών και διαμορφώθηκε στις 103 μονάδες έναντι 84 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν αυξήθηκε σε 40% έναντι 28% το προηγούμενο τρίμηνο.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρείας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

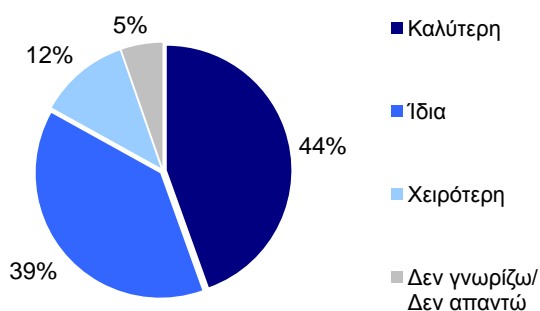
Δείκτης

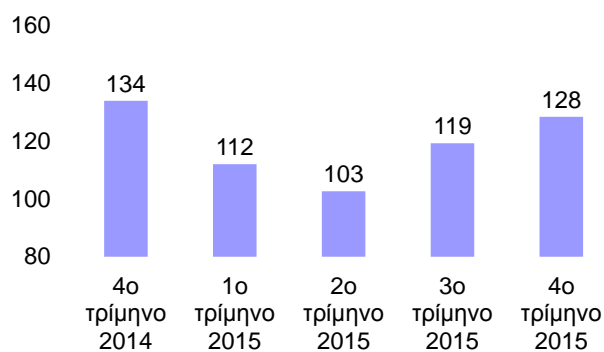
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος σημείωσε νέα άνοδο στις 128 μονάδες έναντι 119 το προηγούμενο τρίμηνο, εκφράζοντας την αισιοδοξία τους σχετικά με την μελλοντική πορεία των επιχειρήσεων που διοικούν. Το ποσοστό των CEOs που προσδοκεί βελτίωση αυξήθηκε σε 44% έναντι 38% το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ πιο αισιόδοξοι έναντι των λοιπών κλάδων εμφανίζονται οι CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων σε ποσοστό 54%.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

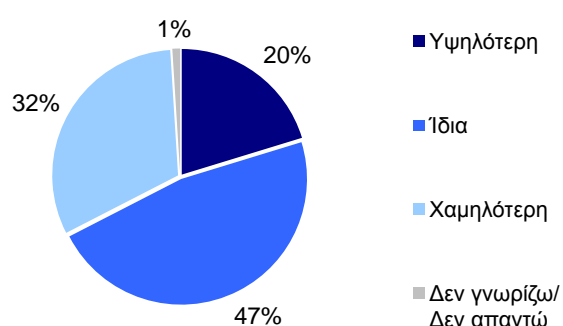
Δείκτης

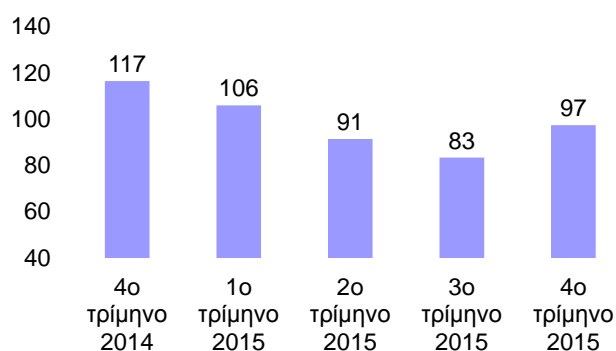
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε αύξηση στις 97 μονάδες έναντι 83 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος αυξήθηκε σε 20% έναντι 17% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 27% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

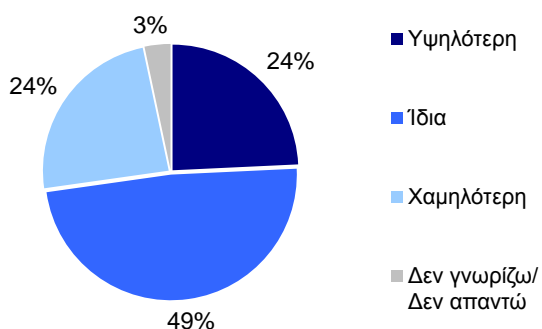
Δείκτης

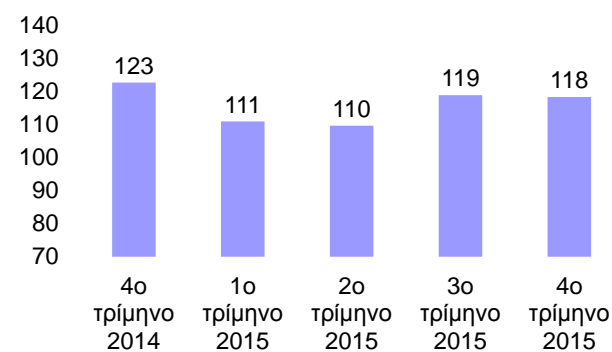
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών σημείωσε οριακή μείωση στις 118 μονάδες έναντι 119 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις που διοικούν θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με το προηγούμενο τρίμηνο (24%), ποσοστό που αυξάνεται σε 33% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

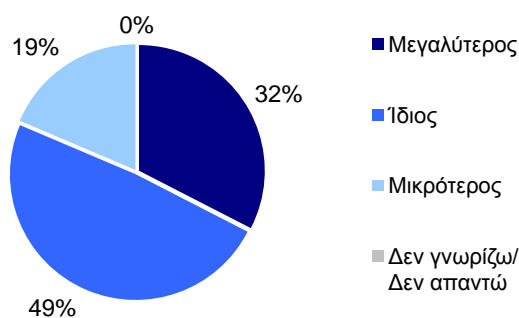
Δείκτης

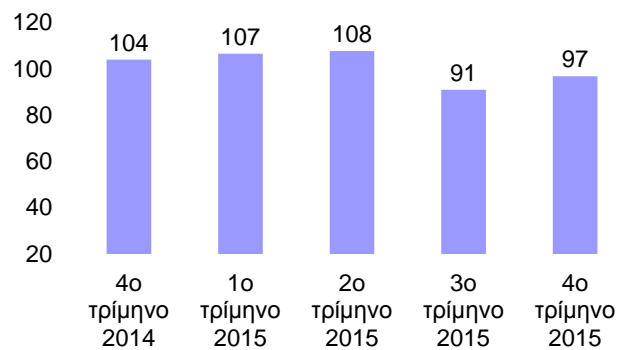
Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης σημείωσε άνοδο και διαμορφώθηκε στις 97 μονάδες έναντι 91 το προηγούμενο τρίμηνο. Αυξήθηκε σε 32% (έναντι 28% το προηγούμενο τρίμηνο) το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι αυξημένος σε σύγκριση με ένα έτος πριν, ποσοστό που αυξάνεται σε 39% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας συγκρινόμενος με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

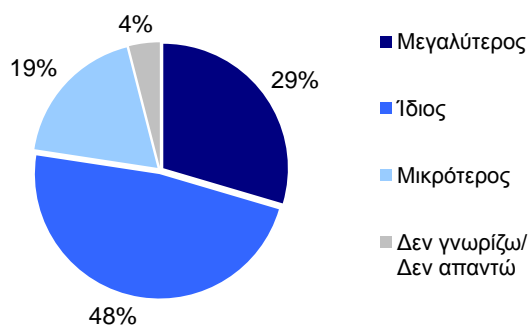
Δείκτης

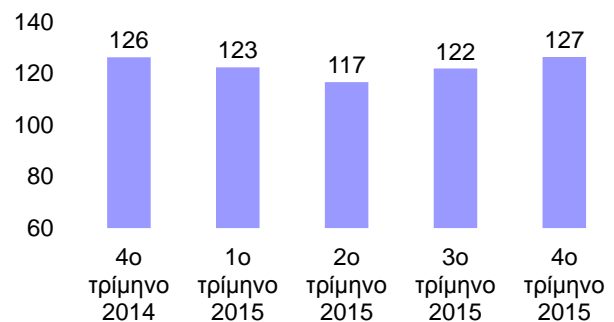
Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης παρουσίασε νέα άνοδο και διαμορφώθηκε στις 127 μονάδες έναντι 122 το προηγούμενο τρίμηνο. Το 29% των CEOs δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά, ποσοστό που αυξάνεται σε 33% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

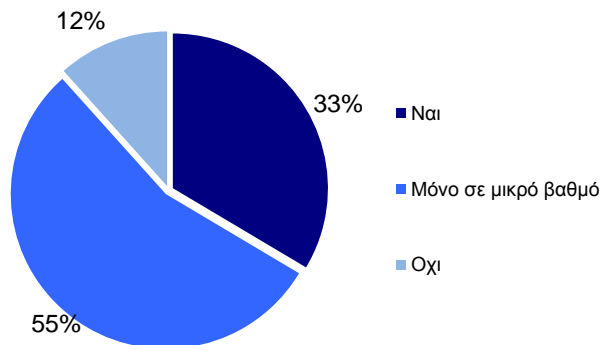

Δείκτης

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον

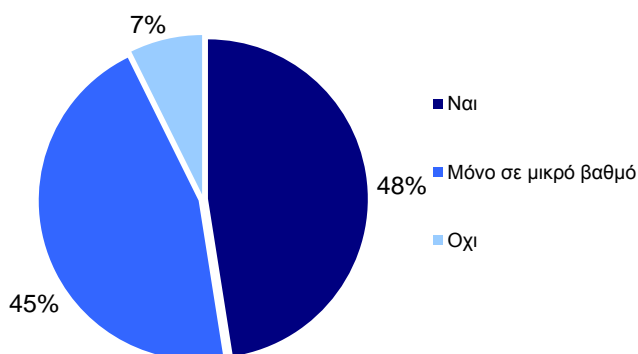
Πιστεύετε ότι η πώληση από τις Τράπεζες των κόκκινων δανείων (σε εξειδικευμένες εταιρείες / funds) θα εξυγιάνει σημαντικά το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών και θα οδηγήσει σε ουσιαστική αύξηση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων;

να εκφράσουν την άποψη τους για την πώληση από τις Τράπεζες των κόκκινων δανείων σε εξειδικευμένες εταιρείες / funds. Το 33% των CEOs πιστεύουν ότι με τον τρόπο αυτό θα εξυγιανθεί το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών και θα οδηγήσει σε ουσιαστική αύξηση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Ωστόσο το 55% των CEOs είναι λιγότερο αισιόδοξοι πιστεύοντας ότι αυτό θα συμβεί σε μικρό βαθμό. Αντίθετα το 12% του συνόλου δηλώνει ότι η ενέργεια αυτή δεν θα οδηγήσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Πρόσφατα η διεθνής τρομοκρατία παρουσίασε έξαρση. Σχεδόν ένας στους δύο CEOs πιστεύει ότι

Πιστεύετε ότι η διεθνής τρομοκρατία, που παρουσίασε έξαρση το τελευταίο διάστημα, θα οδηγήσει τις χώρες μέλη της Ε.Ε σε μέτρα μείωσης της ελεύθερης ροής ατόμων, εργασίας, αγαθών και υπηρεσιών;

το γεγονός αυτό θα οδηγήσει τις χώρες μέλη της Ε.Ε σε μέτρα μείωσης της ελεύθερης ροής ατόμων, εργασίας, αγαθών και υπηρεσιών. Παράλληλα το 45% των CEOs αναγνωρίζει μεν τον κίνδυνο οι χώρες μέλη της Ε.Ε. να οδηγηθούν σε περιοριστικά μέτρα, αλλά πιστεύει ότι αυτό θα γίνει μόνο σε μικρό βαθμό. Αντίθετα το 7% των CEOs θεωρεί ότι παρά την έξαρση της διεθνούς τρομοκρατίας το τελευταίο διάστημα, οι χώρες μέλη της Ε.Ε δεν θα οδηγηθούν στην λήψη τέτοιων μέτρων.